

Kůrovec nekriticky

Týdeník EURO uveřejnil dne 17.3.2019 zajímavý článek Miroslava Zámečnicka „Kůrovec se chystá posvačit“. Popisuje kalamitní poměry v lesích kanadské provincie Britská Kolumbie na tamních porostech borovice pokroucené (Pinus contorta) způsobekůrovcem-lýkohubem (Dendroctonus ponderosa). Předem sděluji, že jsem v Kanadě ani v Americe nikdy nebyl a že mohu tedy posuzovat kanadskou kalamitu jen podle obsahu článku a z popisu entomoložky Diany Sixové, který autor článku cituje. Také uváděný lýkohub u nás se nevyskytuje a k vidění jsou u nás jen sporadicky borovice pokroucené a to jen v zahradách, parcích nebo jako bonsaje. Autor porovnává kanadské poměry jejich kůrovce s našimi poměry. K tomuto porovnání považuji za užitečné se vyjádřit.

I když jsou i naše nejen borové, ale i jiné listnaté a smíšené lesy zasaženy suchem posledních let, těžiště problémů u nás spočívá u smrku a u lýkožrouta smrkového. Nemám v úmyslu vyvracet nepříznivé vlivy, které na naše lesy má současné sucho. Přesto, že nedostatek vláhy působí již několik let, asi teprve příští období ukáže, zda jde o klimatickou dlouhodobou změnu nebo jen o kratší epizodu. Autor sám uvádí, že výkyvy klimatu včetně dlouhých suchých nebo naopak vlhkých období nejsou v dějinách ničím výjimečným. Podle autora nahrává údajná klimatická změna hmyzím škůdcům, houbám i bakteriím a stojí za masovým usycháním lesů nejen v Česku, nejen v Evropě, ale také na Sibiři, v Australii nebo třeba v severní Americe. S takovým tvrzením však měl být autor opatrnější, poněvadž v různých zemích se současné klima projevuje velmi rozdílně. Tak v Evropě je kůrovcová kalamita u nás v Česku pětikrát intenzivnější než třeba v sousedním Německu. Proto je potřebné se zabývat všemi dostupnými opatřeními, které mohou nepříznivé dopady sucha zmírnit. Nelze srovnávat ani působení saprofytických hub na naše dřevo po kůrovci, poněvadž u nás působí modránání dřeva houby rodu Ceratocystis (Ophiostoma), zatím co v Kanadě jde o houbu Grossmania. Okrajové modránání a černání borovice i smrku u nás působí již v první fázi napadení značné škody na kvalitě dřeva, snižuje v počáteční fázi napadení o 10 až 18% pevnost a štípatelnost dřeva, značně znehodnocuje jeho vzhled a tím i použití pro nábytkářství a náročné stavebnictví. Pokud autor se snaží popisovat naši současnou kalamitu jako evoluci přírodního lesa, měl by také objektivně uvést, že lesnická praxe za období minulých 150 let získala řadu zkušeností a to jak se symbiotickými vztahy smrků, zimování brouků, smolením stromů i jejich života během letních období. Pokud se tyto mnoho let osvědčené postupy nedodrží, nelze se pohodlně vymlouvat na sucho.

Článek neuvádí nic o tom, zda a kdy byly proti tamnějším kůrovci použity nějaké ochranné postupy. Patrně však nejde o zcela bezzásahová území, když se autor zamýšlí nad možnostmi uplatňování genetických postupů a také dlouhou dobou, jak a kdy takové postupy mohou přinést do lesnictví efekt.

Celkem barvitě vylíčil autor ekonomiku současné kalamity když uvádí, že v současné situaci „...při tak mohutných invazích se nedá aktivními zásahy kromě utrácení peněz nic dokázat. Bude to pokračovat, dokud kůrovci všechno nesežerou...“ A toto „ekonomické“ tvrzení se doplňuje hned za článkem inzeráty např. firmy SOLIDFOREST, že vykoupí nejen dřevní hmotu, ale i pozemek pod lesním porostem. Článek Františka Zámečnicka tak vyznívá jako podpora pro privatizaci lesů. Také připojené vyjádření prof. Fanty, že rozsah kalamity bude raketovitě stoupat se může vyplnit když příslušná ministerstva a ústřední úřady budou jako dosud postupovat váhavě a odborně málo náročně.

24.3.2019

Ing. Ivo V i c e n a, CSc
lesník a soudní znalec